

Gemeente Arnhem e.a.
Postbus 9200
6800 HA ARNHEM

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		ff75c.06.toek.0051Bnh	12 september 2006
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Flora- en faunawet, art. 75, 6 ^o lid onder- deel c		0800-22 333 22	1

_____ Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van uw verzoek van 23 augustus 2007 om de op 10 oktober 2006 verleende ontheffing met kenmerk FF/75C/2006/0051A aan te passen, ontvangt u hierbij de door u gevraagde ontheffing.

Bij brief van 7 augustus 2007 is er, namens Arnhemse Tennisclub de Groene Kamer, een verzoek tot handhaving van de Flora- en faunawet ingediend bij Dienst Regelingen te Dordrecht. In dit verzoek tot handhaving wordt opgemerkt dat de initiatiefnemer zich niet houdt aan specifieke voorwaarde 21 van de verleende ontheffing met kenmerk FF/75C/2006/0051A. In deze voorwaarde is opgenomen dat de kap van bomen dient plaats te vinden voor 1 maart 2007. In het verzoek staat dat er strijd is met deze voorwaarde en de ontheffing dient te worden ingetrokken omdat slechts een gering aantal van de 36 bomen gekapt is.

De aanvraag

Naar aanleiding van dit verzoek tot handhaving heeft u verzocht om aanpassing van deze voorwaarde 21. U geeft aan dat de specifieke voorwaarde 21 te veel op één deelgebied is toegeschreven en u verzoekt dan ook om een aanpassing van de ontheffing, zodanig dat deze voorwaarde 21 geldt voor het totale gebied van de "Herstructurering Presikhaaf".

Overwegingen

Voorwaarde 21 is gesteld vanwege het voorkomen van vleermuizen die in de zomer in bomen (kunnen) verblijven. Het kappen van bomen in een later jaar dan 2007 heeft geen negatieve effecten op vleermuizen. De ontheffing kan dan ook – zonder gewijzigde ecologische effecten – aangepast worden. Hierbij moet duidelijk zijn dat de genoemde voorwaarden voor het hele gebied Presikhaaf gelden.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Dienst Regelingen

Burg. de Raadsingel 59
Postadres: Postbus 1191
3300 BD Dordrecht
Telefoon: 0800-22 333 22
Fax: 078-63 95 394

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
12 september 2007	ff75c.06.toek.0051B. nh	2

De ontheffingsvoorwaarden 13 en 21 van ontheffing FF/75C/2006/0051A worden als volgt gewijzigd:

13. Bij het kappen van bomen dient voorafgaand de geschiktheid van deze bomen voor vleermuizen onderzocht te worden door een ter zake kundige¹. Bij het volledig ontbreken van mogelijkheden voor vleermuizen (gaten, kieren, loszittende, dikke schors, en dergelijke) gelden ten aanzien van het kappen geen verdere voorwaarden. Wel moet te allen tijde rekening gehouden worden met broedende vogels.

Bij het kappen van bomen die wel geschikt geacht worden voor vleermuizen moet gewerkt worden volgens de volgende voorwaarden:

14. Alle mogelijk geschikte holtes voor vleermuizen dienen ruim van tevoren en uiterlijk een week voor de kap door een vleermuisdeskundige¹ met een flap afgesloten te worden.
15. De temperatuur rond schemering moet die dag minimaal 10°C zijn.
16. De op te hangen flappen dienen ruim boven de holte opgehangen te worden en tot circa anderhalve meter onder de holte te hangen.
17. De flappen dienen strak opgehangen te worden aan de boom, waarbij de flap niet helemaal de boom mag omvatten, zodat de vleermuizen er aan de zijkant uit kunnen kruipen.
18. De flappen dienen te blijven hangen tot de betreffende bomen gekapt zijn.
19. De avond na het ophangen van de flap dient – vanaf het uitvliegmoment tot enkele uren daarna – gecontroleerd te worden of vleermuizen inderdaad uitvliegen en of er geen andere holtes gebruikt worden door vleermuizen. Eventuele andere aangetroffen holtes dienen alsnog afgesloten te worden met een flap.
20. De ochtend na het ophangen van de flap dient – vanaf enkele uren voor het invliegmoment tot ruime tijd daarna – gecontroleerd te worden of vleermuizen inderdaad niet meer invliegen.
21. Het ophangen van de flappen en het kappen van de bomen dient uitgevoerd te worden in de periode van 1 november tot 1 maart.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u bijgaande gewijzigde ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. In de ontheffing zijn de specifieke voorwaarden 13 en 21 gewijzigd. Aan deze ontheffing zijn voorwaarden verbonden. Voor het overige verwijs ik naar mijn brieven van 16 augustus 2006 en 10 oktober 2006.

De ontheffing en de voorwaarden treft u hierbij aan. Met de ontheffing met kenmerk FF/75C/2006/0051B komt de ontheffing met kenmerk FF/75C/2006/0051A te vervallen.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan een persoon die:

- Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Das en Boom, VZZ, RAVON, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, VOFF, SOVON, etc.)

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
12 september 2007	ff75c.06.toek.0051B. nh	3

Bezwaar

Het kan zijn dat u het met deze beslissing niet eens bent. U kunt dan (net als andere belanghebbenden) binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief, bezwaar maken. U doet dit door een brief te sturen aan Dienst Regelingen, afdeling Juridische Zaken, Postbus 1191, 3300 BD Dordrecht.

Uw bezwaarschrift moet ten minste bevatten:

- uw naam en adres
- de vermelding: ‘ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet’ en het aanvraagnummer
- een afschrift van deze brief
- de redenen van uw bezwaar
- de datum van uw bezwaarschrift
- uw handtekening

Als u iemand machtigt namens u bezwaar te maken, vergeet u dan niet een door u ondertekende machtigingsverklaring mee te sturen.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

Drs. ing. S.N.J. Vreeburg

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Naar aanleiding van het verzoek namens de Gemeente Arnhem, op 23 augustus 2007 tot aanpassing van de op 10 oktober 2006 verleende ontheffing met kenmerk FF/75C/2006/0051A

gelet op artikel 75, lid 5 en 6, onderdeel c, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Gemeente Arnhem
Adres:	Van Oldenbarneveldtstraat 90
Postcode en woonplaats:	6827 AN ARNHEM
Aan:	Stichting Vivare
Adres:	Westervoortsedijk 60
Postcode en Woonplaats:	6827 AT ARNHEM
Aan:	Stichting Portaal
Adres:	Kerkenbos 10-01
Postcode en Woonplaats:	6546 BB NIJMEGEN
Aan:	Corio Nederland Retail B.V.
Adres:	St. Jacobsstraat 200
Postcode en woonplaats:	3511 BT UTRECHT
Voor het tijdvak van:	12 september 2007 tot en met 1 juli 2011

ONTHEFFING

FF/75C/2006/0051B

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de wintervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft de wijk Presikhaaf in de gemeente Arnhem, één en ander zoals is weergegeven op de bij de aanvraag gevoegde kaart "Afbeelding 4.1: deelgebieden Presikhaaf" op pagina 6 van rapport "Projectomschrijving herstructurering Presikhaaf".

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorwaarden verbonden:

Algemene voorwaarden

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De ontheffing geldt alleen voor de uitvoering van de werkzaamheden, zoals vermeld in de projectomschrijving voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen noodzakelijk zijn, dient de ontheffinghouder onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen.

4. De gemeente Arnhem e.a. (hierna te noemen: de ontheffinghouder) blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de strikte naleving van de voorwaarden van deze ontheffing. Ook voor de uitvoering, bekostiging en het beheer van deze maatregelen blijft de ontheffinghouder primair verantwoordelijk en aansprakelijk.
5. De ontheffinghouder kan organisaties of personen aanwijzen die middels een machtiging gebruik kunnen maken van deze ontheffing (gemachtigde). In dit geval dient deze een kopie van de verleende machtigingen aan Dienst Regelingen, Postbus 1191, 3300 BD Dordrecht te zenden.
De machtigingen vermelden in ieder geval de volgende gegevens:
  - a. volledige naam, adres, woonplaats en geboortedatum van degene aan wie de machtiging is verleend;
  - b. soort(en) en eventuele aantallen waarvoor de machtiging geldt;
  - c. de handelingen die mogen worden verricht;
  - d. plaats(en) waar de handelingen mogen worden verricht;
  - e. omschrijving kwalificaties m.b.t. kennis van de te machtigen persoon;
  - f. periode waarvoor de machtiging geldt.De gemachtigde dient zijn machtiging op eerste vordering te tonen aan de toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De gebruiker van deze ontheffing draagt bij het verrichten van de handelingen waarvoor de ontheffing verleend is deze ontheffing of een kopie ervan bij zich. Indien de gebruiker een gemachtigde is, dient zijn machtiging te zijn gehecht aan een kopie van deze ontheffing. De gebruiker van de ontheffing dient de ontheffing op eerste vordering te tonen aan een bevoegd toezichthouder of opsporingsambtenaar.

Specifieke voorwaarden

7. Gebouwen waarin vleermuizen kunnen verblijven, dienen voorafgaand aan de sloop te worden gecontroleerd op aanwezigheid van vleermuizen. Indien vleermuizen worden aangetroffen, dienen deze gebouwen voorafgaand aan de sloop ongeschikt te worden gemaakt voor vleermuizen.
8. Sloopwerkzaamheden en ongeschikt maken van vleermuisverblijfplaatsen dienen plaats te vinden in de perioden half maart tot eind april, of half augustus tot eind oktober.
9. Wanneer op enig moment tijdens de sloop een rustende vleermuis wordt aangetroffen, dienen de sloopwerkzaamheden te worden gestaakt. Wanneer de vleermuizen zijn uitgevlogen, kunnen de sloopwerkzaamheden worden hervat.
10. In de nieuwbouw dienen actief nieuwe bewoningsmogelijkheden voor vleermuizen te worden ingebouwd. Daarbij dient te worden uitgegaan van wat verloren is gegaan (vrij toegankelijke zolder, spouwmuren en dakranden).
11. Wanneer gekozen wordt voor betimmering van de gevels, dient de tussenruimte tussen muur en timmerwerk niet meer dan 15 millimeter te bedragen.
12. Bij het aanleggen van nieuwe watergangen en bomenlanen, dient toename van verlichting te worden voorkomen, door gebruik te maken van aangepaste verlichting. Dit geldt zowel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, als voor eventueel definitieve straatverlichting (aangepaste armaturen).

FF/75C/2006/0051B

13. Bij het kappen van bomen dient voorafgaand de geschiktheid van deze bomen voor vleermuizen onderzocht te worden door een ter zake kundige¹. Bij het volledig ontbreken van mogelijkheden voor vleermuizen (gaten, kieren, loszittende, dikke schors, en dergelijke) gelden ten aanzien van het kappen van bomen geen verdere voorwaarden. Wel moet te allen tijde rekening gehouden worden met broedende vogels.

Bij het kappen van bomen die wel geschikt geacht worden voor vleermuizen moet gewerkt worden volgens de volgende voorwaarden:

14. Alle mogelijk geschikte holtes voor vleermuizen dienen ruim van tevoren en uiterlijk een week voor de kap door een vleermuisdeskundige¹ met een flap afgesloten te worden.
15. De temperatuur rond schemering moet die dag minimaal 10°C zijn.
16. De op te hangen flappen dienen ruim boven de holte opgehangen te worden en tot circa anderhalve meter onder de holte te hangen.
17. De flappen dienen strak opgehangen te worden aan de boom, waarbij de flap niet helemaal de boom mag omvatten, zodat de vleermuizen er aan de zijkant uit kunnen kruipen.
18. De flappen dienen te blijven hangen tot de betreffende bomen gekapt zijn.
19. De avond na het ophangen van de flap dient – vanaf het uitvliegmoment tot enkele uren daarna – gecontroleerd te worden of vleermuizen inderdaad uitvliegen en of er geen andere holtes gebruikt worden door vleermuizen. Eventuele andere aangetroffen holtes dienen alsnog afgesloten te worden met een flap.
20. De ochtend na het ophangen van de flap dient – vanaf enkele uren voor het invliegmoment tot ruime tijd daarna – gecontroleerd te worden of vleermuizen inderdaad niet meer invliegen.
21. Het ophangen van de flappen en het kappen van de bomen dient uitgevoerd te worden in de periode van 1 november tot 1 maart.
22. Bovenstaande mitigerende maatregelen dienen tezamen met de mitigerende maatregelen genoemd in de rapportage (Projectomschrijving Herstructurering Presikkaaf, 26 januari 2006) in een ecologisch protocol opgenomen te worden. Dit ecologisch protocol dient op de locatie aanwezig te zijn en onder betrokken werknemers bekend te zijn.
23. De bovengenoemde mitigerende en compenserende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een vleermuisdeskundige¹.

Overige voorwaarden

24. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorwaarden.
25. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorwaarden is Dienst Regelingen, Postbus 1191, 3300 BD Dordrecht.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan een persoon die:

- Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Das en Boom, VZZ, RAVON, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, VOFF, SOVON, etc.)

Dordrecht, 12 september 2007

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

Drs. ing. S.N.J. Vreeburg